

Internasjonale retningslinjer for klubbhusprogram

De internasjonale retningslinjene for klubbhusprogram definerer klubbhusmodellen for rehabilitering. Retningslinjene er vedtatt ved konsensus av det verdensomspennende klubbhusfellesskapet. Prinsippene som kommer til uttrykk i disse retningslinjene utgjør grunnlaget for den suksess klubbhusfellesskapet har oppnådd, når det gjelder å støtte mennesker med psykiske funksjonshindre for å unngå sykehusinnleggelse og samtidig oppnå sosiale, økonomiske, utdanningsmessige og yrkesrettede mål. Retningslinjene tjener også som en "rettighetserklæring" for medlemmene og en etisk veiledning for medarbeidere, styret og ledelse. Retningslinjene understreker at et klubbhus er et sted som tilbyr sine medlemmer respekt og muligheter. Retningslinjene danner grunnlaget for kvalitetsvurderingen av klubbhus, gjennom sertifiseringsprosessen som utføres av The International Center for Clubhouse Development (ICCD). Hvert annet år blir retningslinjene revidert av det verdensomspennende klubbhusfellesskapet, og endret der det anses nødvendig. Prosessen blir koordinert av The Standards Review Committee i ICCD, som består av medlemmer og medarbeidere fra ICCD-sertifiserte klubbhus verden over.

MEDLEMSKAP

1. Medlemskap er frivillig og uten tidsbegrensning.
2. Klubbhuset har kontroll over inntaket av nye medlemmer. Medlemskap er åpent for alle som har eller har hatt et psykisk helseproblem, med mindre personen utgjør en betydelig og aktuell trussel mot den generelle tryggheten i klubbhusfellesskapet.
3. Medlemmer velger selv hvordan de vil benytte seg av klubbhuset og hvilke medarbeidere de vil arbeide sammen med. Det foreligger ingen avtaler, kontrakter, timeplaner eller regler i den hensikt å tvinge medlemmer til deltakelse.
4. Alle medlemmer har lik tilgang til alle klubbhusets tilbud, uavhengig av diagnose eller funksjonsnivå.
5. Medlemmer deltar etter eget ønske i utarbeidelsen av all dokumentasjon som gjelder egen deltakelse på klubbhuset. All slik dokumentasjon skal underskrives av både medlem og medarbeider.
6. Medlemmer har rett til umiddelbart å vende tilbake til klubbhusfellesskapet etter kortere eller lengre tids fravær, med mindre deres tilbakekomst utgjør en trussel for klubbhusfellesskapet.
7. Klubbhuset sørger for en aktiv medlemskontakt – reach out – til medlemmer som ikke møter opp, som er i ferd med å isolere seg eller som blir innlagt.

RELASJONER

8. Alle møter i klubbhuset er åpne for både medlemmer og medarbeidere. Det forekommer ikke formelle møter for bare medlemmer eller bare medarbeidere, hvor driften av klubbhuset eller medlemsaker blir diskutert.
9. Antall medarbeidere er tilstrekkelig til å kunne engasjere medlemmene, men likevel ikke flere enn at driften av klubbhuset blir umulig uten medlemmenes deltagelse.
10. Klubbhusmedarbeidere er generalister. Alle medarbeidere deler ansvar for arbeids-, bolig-, kvelds-, helge- og ferieprogram, og ansvaret for arbeidsenhetene. Klubbhusmedarbeidere deler ikke sin tid mellom klubbhuset og annet betydelig arbeidsansvar. (, som vanskeliggjør relasjonene mellom medlemmer og medarbeidere.)
11. Ansvaret for driften av klubbhuset ligger hos medlemmer og medarbeidere og i siste instans hos daglig leder. Sentralt i dette ansvaret ligger det å engasjere medlemmer og medarbeidere i alle deler av klubbhusdriften.

LOKALER

12. Klubbhuset har sin egen identitet som innebærer eget navn, postadresse og telefonnummer.

13. Klubbhuset er lokalisert i egne lokaler. Det er atskilt fra alle former for psykiatriske behandlingstilbud eller institusjoner, og kan ikke kombineres med annen virksomhet enn klubbhusets. Klubbhuset er innredet slik at det passer til den arbeidsorienterte dagen. Det skal samtidig være attraktivt, passende i størrelse og gi en opplevelse av respekt og verdighet.
14. Alle klubbhusets lokaler er tilgjengelige for medlemmer og medarbeidere. Det er ingen lokaler kun for medarbeidere eller kun for medlemmer.

DEN ARBEIDSORIENTERTE DAGEN

15. Den arbeidsorienterte dagen engasjerer medlemmer og medarbeidere sammen, side ved side, i driften av klubbhuset. Klubbhuset fokuserer på ressurser, evner og ferdigheter; derfor er den arbeidsorienterte dagen uforenelig med at det befinner seg poliklinikker, dagsentra eller terapitilbud innenfor klubbhuset.
16. Arbeid som utføres i klubbhuset er utelukkende arbeid som har oppstått som følge av driften eller videreutviklingen av klubbhuset. Arbeid for eksterne personer eller virksomheter, betalt eller ubetalt, skal ikke aksepteres som arbeid i klubbhuset. Medlemmene lønnes ikke for det arbeid de gjør på klubbhuset, og det fins ikke noen form for kunstig belønningssystem
17. Klubbhuset er åpent minst fem dager i uken. Den arbeidsorienterte dagen tilsvarer en normal arbeidsdag.
18. Klubbhuset er organisert i en eller flere arbeidsenheter, som har tilstrekkelig antall medarbeidere, medlemmer og meningsfulle oppgaver for å opprettholde en fullverdig og engasjerende arbeidsorientert dag. Arbeidsmøtene holdes for å fremme sosiale relasjoner, samt organisere og planlegge dagens arbeid.
19. Alt arbeid i klubbhuset er tilrettelagt for å hjelpe medlemmene til å oppnå selvrespekt, mening og selvtilit. Arbeidet er ikke ment å være spesifikk arbeidstrening.
20. Medlemmer har anledning til å delta i alt arbeid på klubbhuset, inkludert administrasjon, forskning, medlemsinntak og introduksjon, medlemskontakt, ansettelse, opplæring av og evaluering av medarbeidere, informasjons- og opplysningsarbeid, rådgivning og evaluering av klubbhusets effektivitet.

ARBEID

21. Klubbhuset gir sine medlemmer muligheter til å komme tilbake til lønnet arbeid gjennom å tilby: overgangsarbeid, arbeid med støtte og ordinært arbeid, klubbhuset tilbyr ikke arbeid til medlemmene gjennom interne arbeidsplasser, adskilte klubbhus aktiviteter eller venede arbeidsplasser.

Overgangsarbeid

22. Klubbhuset tilbyr sitt eget overgangsarbeidsprogram som en medlemsrettighet. Dette gir medlemmene mulighet til å arbeide på arbeidsplasser i næringslivet. Som et særtrekk ved klubbhusmodellens overgangsarbeidsprogram, garanterer klubbhuset vikarer ved medlemmers fravær. I tillegg bygger programmet for overgangsarbeid på følgende grunnleggende kriterier:
  - a) Ønsket om å arbeide er det viktigste kriteriet for å få overgangsarbeid.
  - b) Muligheten for et overgangsarbeid er uavhengig av om en har lyktes eller ikke i tidligere utplasseringer.
  - c) Medlemmene arbeider på arbeidsgivers arbeidssted.
  - d) Medlemmene blir lønnet etter gjeldende satser med garantert minstelønn og lønnes direkte av arbeidsgiver.
  - e) Overgangsarbeidsplasser skal omfatte et bredt utvalg av ulike virksomheter.
  - f) Overgangsarbeid er deltidsarbeid og tidsbegrenset, vanligvis 15 til 20 timer i uken og med seks til ni måneders varighet.

- g) Utvelgelse og opplæring av medlemmer til overgangsarbeid er klubbhusets og ikke arbeidsgivers ansvar.
- h) Klubbhusets medlemmer og medarbeidere utarbeider rapporter om medlemmers overgangsarbeid til aktuelle instanser som krever informasjon om medlemmers ytelser/ stønader.
- i) Overgangsarbeidsplasser administreres av medarbeidere og medlemmer på klubbhuset, ikke av egne spesialister på overgangsarbeid.
- j) Det er ingen overgangsarbeidsplasser på klubbhuset. Overgangsarbeidsplasser hos offentlige etater må være lokalisert utenfor klubbhuset og tilfredsstillende alle kriterier ovenfor.

Arbeid med støtte og ordinært arbeid

- 23. Klubbhuset tilbyr program for arbeid med støtte og ordinært arbeid, for å støtte medlemmene med å sikre, opprettholde og forbedre deres ansettelsesforhold. Klubbhusets program for Arbeid med Støtte karakteriseres ved at klubbhuset holder kontakt med medlemmer som er i arbeid og deres arbeidsgivere. Medlemmer og medarbeidere samarbeider om hvilken form og innhold støtten skal ha, hvor ofte-, og hvor den skal finne sted.
- 24. Medlemmer som har ordinært arbeid, har fortsatt adgang til alle klubbhusets tilbud. Dette inkluderer bistand ved søknad om ytelser/stønader, hjelp til tilrettelegging i boligspørsmål støtte til helsemessige, rettslige, økonomiske og personlige utfordringer, så vel som rett til deltakelse i kvelds og fritidsprogram.

UTDANNING

- 25. Klubbhuset støtter medlemmene i å nå deres yrkesmessige og utdanningsmessige mål ved å hjelpe dem til å utnytte ulike utdanningstilbud for voksne. Der hvor klubbhuset tilbyr intern opplæring, vil medlemmers evne til å undervise og veilede bli benyttet i stor grad.

KLUBBHUSETS FUNKSJONER

- 26. Klubbhuset er lokalisert i et område som sikrer tilgang til offentlige transportmidler både til og fra klubbhuset og overgangsarbeidsplassene. Klubbhuset sørger for gode alternativer når tilgang til offentlige transportmidler er begrenset.
- 27. Hjelp med offentlige støtteordninger gis av medlemmer og medarbeidere på klubbhuset. Bistand i forbindelse med offentlige støtteordninger er en sentral del av arbeidsenhetenes oppgaver på klubbhuset. Dette inkluderer hjelp til offentlige ytelser, bolig, veiledning, fremming av en sunn livsstil, så vel som assistanse til å finne kvalitativt gode tilbud innen medisinsk, psykologisk, farmakologisk og rusmiddelbehandling.
- 28. Klubbhuset gir assistanse, aktiviteter og muligheter utformet for å hjelpe medlemmene å utvikle og opprettholde en sunn livsstil.
- 29. Klubbhuset er forpliktet til å sikre et variert tilbud av trygge, anstendige rimelige og selvstendige boliger til alle medlemmer. Klubbhuset har tilgang til boligprogram som imøtekommer disse kravene. Hvis dette ikke er mulig, utvikler klubbhuset sitt eget boligprogram. Boligprogram for klubbhus har følgende minimumskrav:
  - a) Medlemmer og medarbeidere administrerer boligprogrammet sammen.
  - b) Medlemmer som bor i en bolig gjør det etter eget valg.
  - c) Medlemmer velger boligens beliggenhet og hvem de ønsker å bo sammen med.
  - d) Regler og fremgangsmåte blir utarbeidet i overensstemmelse med klubbhus kulturen forøvrig.
  - e) Graden av støtte tilpasses i samsvar med medlemmets behov.
  - f) Medlemmer og medarbeidere støtter aktivt medlemmer med å beholde boligen, særlig i perioder hvor medlemmet er innlagt på sykehus.

30. Klubbhuset gjennomfører regelmessig en objektiv evaluering av klubbhusets effektivitet.
31. Daglig leder, medlemmer, medarbeidere og andre aktuelle personer deltar på et to eller tre ukers treningsprogram i klubbhusmodellen, ved en sertifisert treningsbase.
32. Klubbhuset har fritids- og sosiale program på ettermiddager og i helger. Høytidsdager blir feiret på den aktuelle dagen.

FINANSIERING, LEDELSE OG ADMINISTRASJON

33. Klubbhuset har et uavhengig styre, eller hvis det er tilknyttet en organisasjon, et atskilt råd. Styret eller rådet består av personer som kan tilby klubbhuset: økonomisk og juridisk rådgivning, støtte og veiledning i forhold til offentlige behandlings- og støtteordninger, samt utvikling av jobbmuligheter for medlemmene.
34. Klubbhuset utarbeider og følger opp sitt eget budsjett, godkjent av styret eller rådet i forkant av budsjettåret. Budsjettet kontrolleres rutinemessig i løpet av året.
35. Medarbeidernes lønnsnivå er konkurransedyktige med tilsvarende stillinger innenfor psykisk helsearbeid.
36. Klubbhuset har støtte hos helse og sosialmyndighetene og har alle nødvendige godkjenninger og tillatelser. Klubbhuset samarbeider med personer og organisasjoner som kan fremme klubbhusets virksomhet i samfunnet.
37. Klubbhuset holder åpne fora og har prosedyrer som gjør det mulig for medlemmer og ansatte til å delta aktivt i beslutningsprosesser, normalt ved konsensus, når det gjelder ledelse, utforming av målsettinger og fremtidig utvikling av klubbhuset.